

*Лілія Пінчук  
(Полтава, Україна)*

## **ФОРМУВАННЯ КРЕАТИВНОСТІ ПРИ ПІДГОТОВЦІ ФАХІВЦІВ ПРОФЕСІЙНОЇ ОСВІТИ**

Для формування професійно-творчих умінь особливо доцільним є використання проблемних та евристичних методів навчання. У професійній діяльності викладача професійної освіти з органічною єдністю функцій поєднується інженерна та педагогічна діяльність. Наприклад, проєктувальна діяльність, з одного боку, передбачає як інженерне так і педагогічне проєктування. При цьому використовуються знання з різних галузей (інженерні та педагогічні науки), цьому сприяє наявність спільних алгоритмів розумової діяльності [3].

Спільність структурних компонентів інженерної творчості та педагогічної творчості можна пояснити також творчою структурою діяльності, необхідністю новизни, унікальністю способів і результатів, готовністю особистості до творчих перетворень. Усе це сприяло появі такого напрямку професійної педагогіки як інженерно-педагогічна творчість. Інженерно-педагогічна творчість спрямована на підвищення професійно педагогічного рівня викладачів технічних дисциплін і підготовки студентів, зокрема з професійної освіти[3].

Формуванню креативної особистості фахівця професійної освіти у навчальному процесі сприяє застосування форм і методів навчання спрямованих на розвиток творчих здібностей: розв'язання та створення навально-творчих задач та завдань, моделювання та вирішення педагогічних ситуацій, дидактичні, рольові і ділові ігри, діалогічні форми та методи взаємодії суб'єктів освіти, виконання дослідницьких проєктів, конкурси,

*Матеріали Всеукраїнської студентської конференції  
«Перспективи модернізації підготовки майбутніх фахівців технологічної, професійної та  
культурологічної освіти»*

творчі майстерні, дискусії тощо[4].

Розвитку креативності студентів під час навчання у педагогічному закладі вищої освіти сприяє індивідуально-диференційований підхід до їх професійного навчання, який являє собою відбір змісту, методів і форм навчання на основі урахування індивідуально-психологічних особливостей навчальної діяльності студентів, своєрідності психіки, особистих якостей та уподобань [1,6].

Індивідуально-диференційована система навчання, яка ґрунтується на індивідуально-диференційованому підході, створює гнучкі умови для активного перетворення власної навчальної діяльності студентів і пристосування їх до педагогічних вимог викладачів. Кожен студент, виходячи з педагогічних вимог, які висуваються йому індивідуально-орієнтованим планом, визначає особистісну програму навчальної діяльності. Це пов'язано, насамперед, з тим, що дана система навчання забезпечує взаємозв'язок спонукуваної й регуляційної сторін поведінки за рахунок широкого використання механізмів мотивації, стимулювання успішності навчання. Цьому сприяє передбачена індивідуально-диференційованою системою відповідність пізнавального навантаження можливостям студентів, різноманітність видів навчальної діяльності, підвищення ролі самостійної роботи, установка на розвиток їх творчих здібностей [5].

Слід зазначити, що самостійна пізнавальна діяльність студентів є визначальною у формуванні їх особистості за допомогою розвитку саморегуляції пізнавальної діяльності, синтезу пізнавального мотиву й способів самостійної оцінки. Оптимальне поєднання технологічності та творчого підходу позитивно впливає на роботу студентів у напрямку пізнавальної діяльності. Технологічність передбачає оволодіння прийомами, засобами, операціями для забезпечення етапності, відповідності цілей змісту та методам навчання, зростанню їх результативності. Елементи творчого

*Матеріали Всеукраїнської студентської конференції  
«Перспективи модернізації підготовки майбутніх фахівців технологічної, професійної та  
культурологічної освіти»*

підходу дають можливість застосувати окремі технологічні знання та навички до конкретних умов. Активна участь студента в пізнавальній діяльності сприяє ефективному зростанню рівня соціальної зрілості його особистості. Завдяки цьому він оволодіває здатністю значно ефективніше впливати на формування соціальної зрілості колег по навчанню.

Позанавчальна діяльність в університеті є особливою формою організації вільного часу студентської молоді. Вона, на відміну від навчальної роботи, характеризується позанормативністю й індивідуальним характером[4,5]. Зміст, форми та методи позанавчальної діяльності студентів, а також її основні напрямки, повинні бути підпорядковані як процесу професійної підготовки майбутніх фахівців, так і особистим потребам, інтересам, прагненням студентів [1,2].

Важливою складовою навчального процесу являється науково-дослідна робота, яка є органічною частиною освіти, одним з основних компонентів розвитку креативного мислення, умінь і навичок дослідницького характеру, поглибленню знань з певного предмета. [1,3]. Науково-дослідна робота здійснюється як у структурі навчального процесу (написання курсових і дипломних робіт, рефератів, участь у науково-практичних конференціях тощо), так і позанавчальним процесом (участь у роботі проблемних груп, підготовка різноманітних дослідницьких проектів).

Професійне становлення студентської молоді здійснюється в умовах сучасного культурно-освітнього середовища закладів вищої освіти, яке має значний гуманістичний потенціал [5]. Гуманістичний потенціал культурно-освітнього середовища університету пов'язаний із розвитком творчого мислення, формуванням світогляду, реалізацією установок на співтворчість, діалогічність, толерантність, свободу вибору, прагнення безпеки, адаптивністю студентів і викладачів у соціокультурному середовищі.

Таким чином, реалізації креативності при підготовці фахівців

*Матеріали Всеукраїнської студентської конференції  
«Перспективи модернізації підготовки майбутніх фахівців технологічної, професійної та  
культурологічної освіти»*

професійної освіти сприяє індивідуально-диференційований підхід до їх професійного навчання, позанавчальна діяльність студентів як фактор професійного зростання особистості, а також науково-дослідна робота, яка є одним з основних компонентів розвитку творчих здібностей, умінь і навичок дослідницького характеру, поглибленню знань з певного предмета.

Під час підготовки фахівців професійної освіти на факультеті технологій та дизайну, формування інженерно-педагогічної креативності реалізуються за такими основними напрямками: через надання творчого характеру вивченню навчальних дисциплін, запровадження дисципліни «Інженерно-педагогічна творчість», участь у роботі студентського театру мод, залучення до наукової роботи у проблемних групах при кафедрах.

## **ЛІТЕРАТУРА**

1. Андрієвська В. В. Креативність / В. В. Андрієвська // *Енциклопедія освіти / Акад. пед. наук України; відповід. ред. В. Г. Кремень. – К. : Юрінком Інтер, 2008. – С. 432.*
2. Бережна М. В. Інженерно-педагогічна складова діяльності викладачів практичного навчання / М. В. Бережна // *Сучасний вчитель трудового навчання та технологій: досвід та перспективи: матеріали Всеукраїнської науково-практичної інтернет-конференції, 26-27 жовтня 2016 р. – Рівне : О. Зень, 2016. – С. 9–12.*
3. Гетта В. Розвиток технічного мислення учнів: стратегія і тактика / В. Гетта // *Трудова підготовка в закладах освіти. – 2007. – №4. – С. 26–29.*
4. Морозов А. В. Креативная педагогика и психология : учеб. пособие / А. В. Морозов, Д. В. Чернилевский. –2-е изд. – М. : Акад. проект, 2004. – 560с.
5. Пономарьов О.С. Розвиток креативності в системі професійної культури // *Теорія і практика управління соціальним системами. - 2005. №4. – С. 43- 49.*
6. Петриченко Л. О. Концептуальні підходи до формування готовності майбутнього інженера-педагога до інноваційної діяльності [Електронний ресурс] – Режим доступу: [http://Www.Nbuv.Gov.Ua/Portal/Soc\\_gum/znpkhnpu/TtMNIv/200822/19.html](http://Www.Nbuv.Gov.Ua/Portal/Soc_gum/znpkhnpu/TtMNIv/200822/19.html).

*Матеріали Всеукраїнської студентської конференції  
«Перспективи модернізації підготовки майбутніх фахівців технологічної, професійної та культурологічної освіти»*